

SPRÅKSTÖRNING

UTREDNING

HANDLEDNING

UTBILDNING

Vi utreder också

DYSLEXI OCH DYSKALKYLI

LOGOPEDBYRÅN
HILL AB

Kyrkbacksgatan 13, 722 15 Västerås

Tel 021-13 94 55, 070-546 11 46

Vad är språkstörning?

Språkstörning eller specifika störningar av tal och språkutvecklingen F80 yttrar sig i att använda och förstå talat språk. Det finns många olika sorters tal- och språkförseningar, till exempel uttalssvårigheter, svårigheter att formulera sig grammatiskt, svårigheter att förstå eller plocka fram ord eller språkets turtagningsregler. Ibland har man bara en sorts svårighet, men ofta finns problem inom flera språkliga områden, vilket då ofta leder till diagnosen Generell Språkstörning, som ofta är en omfattande funktionsnedsättning som inte har med flerspråkighet att göra, utan finns i alla språk. Den delas ibland in i grad av svårighet, lätt/grav.

Hur vanligt är språkstörning?

Människans förmåga att lära sig språk är medfödd. Det finns ändå barn som inte utvecklar språk i förväntad takt. Begreppet tal- och språksvårigheter förekommer hos 10 % av förskolebarnen, ca 5 % av skoleleverna har någon form av språkstörning. Får då konsekvenser under hela skolgången och det vuxna livet. Även lättare språkstörningar kan innebära inlärningssvårigheter i skolan. En språkstörning behöver inte ha föregåtts av märkbar tal- och språkförsening i förskoleåren. Språkstörning upptäcks tyvärr ofta först i skolåldern och ibland inte förrän på högstadiet/gymnasiet. En utredning letar efter styrkor att bygga undervisning och kompensationer på.

Är språkstörning ärftligt?

Man har inte funnit att språkstörda barn har annan språkmiljö än normalspråkiga barn. Det har inget att göra med bristande stimulans. Det förekommer ärftlighet, vilket gör att tidig upptäckt och rätt träning bör sättas in direkt efter upptäckt. Det är viktigt att inte bara "vänta och se".

Det är inte alltid möjligt att finna orsaken. Ibland finns ingen känd ärftlighet.

Vem ställer diagnosen specifik språkstörning?

Den medicinska diagnosen språkstörning får bara ställas av medicinskt utbildad och legitimerad personal. Görs främst av legitimerade logopeders.

Vad innehåller en språkutredning?

Vår utredning är en omfattande kartläggning av många olika förmågor. Där ingår t ex språkförståelse, aktivt och passivt ordförråd, uttrycksförmåga, ordflöde, visuell och auditiv förmåga, processhastighet samt arbetsminne.

Ibland, men långt ifrån alltid, ingår ytterligare utredning av, t ex psykolog, eller inom barnpsykiatri eller neuropsykiatri.

Språkstörning kan förväxlas med dyslexi, ADD och autismspektrum, och tvärprofessionalitet blir då extra viktig. Hörsel- och synnedläggning bör uteslutas men är oftast inte orsaken. Ju bättre kartläggning, desto lättare att ge anpassningar eller särskilt stöd i skola och på arbetsplats.

Vad får språkstörning för konsekvenser?

Språk används i kommunikativt syfte för att bli förmedla tankar och idéer. Det blir givetvis ett funktionshinder i skolans verbala värld och i arbetslivet, om man inte har förmåga att effektivt och enkelt förstå och uttrycka sig verbalt eller i skrift. Dessutom syns det inte utanpå och kan vara svårt att beskriva samt få förståelse för. Språkstörning är långt mycket mer okänt än till exempel dyslexi och påverkar alla ämnen i skolan.

Hur påverkar språkstörning läsning, skrivning och matematik?

En språkstörning får ofta konsekvenser på läsning och skrivning. En gemensam grundsten är språkljud som i läsning och skrivning ska översättas till bokstäver. En annan är ordförråd. Språkstörningen påverkar också matematiken, då språket har en alltmer framträdande roll ju längre upp i skolåren man kommer.

Det är inte ovanligt att språkstörning och dyslexi finns parallellt och kan ibland vara svårt att skilja åt, men långt ifrån alla får svårigheter att avkoda ord, läsa rent tekniskt eller stava. Däremot kan det vara svårt att förstå det man läser eller lyssnar på, formulera sig muntligt och skriftligt samt bygga upp ordförrådet. Detta påverkar då många områden i skola, vuxenliv och fritid, t ex även inläring av främmande språk.

Har språkstörning med begåvning att göra?

Nej, det återfinns på alla begåvningsnivåer. Ett begåvningsstest visar ofta att den visuellt logiska begåvningen är god, trots svaga resultat på de test som mäter verbal begåvning. Språkstörning kan däremot uppfattas som svag begåvning då det är en långsamhet och tröghet i språket.

Kan språkstörning tränas?

Ja, det är viktigt att tidigt få kontakt med logoped, redan när man hos ett litet barn märker att den normala utvecklingen inte följs. Man kan då få behandling samt råd och tips på hur man i vardagen hemma och i förskolan kan stärka och utveckla språket. Tidig språkträning har goda effekter.

Logopedkontakten bör inte avslutas i samband med skolstart, utan rekommendation är att motsvarande logopedkompetens finns på skolan för träning, handledning och stöd till elev, pedagoger och föräldrar.

HÄR KAN DU LÄSA MER OM SPRÅKSTÖRNING

SPRÅKSTÖRNING – EN PEDAGOGISK UTMANING

Eva Carlberg Eriksson, ISBN 978-91-28-00284-4

Finns även i pdf-version på www.spsm.se

VAD ÄR SPRÅKSTÖRNING SAMT EN FÖRÄLDERS BESKRIVNING

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=112&artikel=6093202>

LEVA MED SPRÅKSTÖRNING

Malena Sjöberg, ISBN 91-574-5348-9

IBLAND LÅTSAS JAG ATT JAG FÖRSTÅR

Malena Sjöberg, ISBN 978-91-633-1319-6

FACEBOOK-GRUPPER SPRÅKSTÖRNING: TALA, LYSSNA, FÖRSTÅ – för professionella
VI SOM HAR BARN MED SPRÅKSTÖRNING – för föräldrar

BARN UTVECKLAR SITT SPRÅK

Louise Bjar & Caroline Liberg, ISBN 91-44-02793-1

BARN LÄSER OCH SKRIVER

Louise Bjar & Astrid Frylmark

ISBN 978-91-44-04874-1

LÄSFÖRSTÅELSE GENOM STRUKTURERADE TEXTSAMTAL –

för elever som behöver särskilt stöd

Monica Reichenberg & Ingvar Lundberg

ISBN 978-91-27-42368-8

ARBETA MED SPRÅKSTÖRNING I FÖRSKOLA OCH SKOLA

I. Eriksson, M. Habbe, M. Walther, A. Westlund, ISBN 978-91-28-00726-9, tryckt

ISBN 978-91-28-00727-6, pdf

www.spsm.se

www.simondidit.se

Kerstin Hill Svensson

Vill du veta mer:

www.logopedbyranhill.se

info@logopedbyranhill.se

Tel 021-13 94 55, 070-546 11 46